

Handläggare
Daniel Nilsson
Kansli- och utredningsavdelningen

Diarienummer
15KS/5

Socialnämnden

Samverkansavtal mellan Statens institutionsstyrelse (SiS) och Värmdö kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslås anta samverkansavtalet mellan Statens institutionsstyrelse (SiS) och Värmdö kommun.

Beslutsnivå

Kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Statens Institutionsstyrelse (SiS) har utvecklat en samverkansmodell som syftar till att i högre grad involvera skolan i elevens hemkommun i utformningen av elevens utbildning. Det föreslagna avtalet mellan SiS och Värmdö kommun syftar till att socialnämnden, utbildningsnämnden och SiS samverkar för att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn. Samverkansavtalet mellan Värmdö kommun och SiS föreslås antas.

Bakgrund

I proposition Stärkt stöd och skydd för barn och unga (prop. 2012/13:10) framgår att regeringen anser att det är angeläget att innehållet i den sociala barn- och ungdomsvården fortsätter att utvecklas. Regeringen gav därför Statens Institutionsstyrelse (SiS) och Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i uppdrag att pröva en strukturerad modell för skolverksamheten inom SiS under 2013-2015.

Mot bakgrund av detta uppdrag har SiS utvecklat en samverkansmodell som syftar till att i högre grad involvera skolan i elevens hemkommun i utformningen av elevens utbildning. Målgruppen som berörs av samverkansavtalet är de barn och ungdomar som vårdas enligt lagen om särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), socialtjänstlagen (SoL) eller ungdomar som begått allvarliga brott i åldern 15-17 år och dömts till sluten ungdomsvård på SiS särskilda ungdomshem. Denna målgrupp får som huvudregel sin utbildning på ungdomshem.

Ärendebeskrivning

Forskning om placerade barns utbildning visar att en lyckad skolgång är en nyckelfaktor

för att undvika framtida psykosociala problem. Befolkningsdata visar att det är mellan två och tre gånger så vanligt med låga betyg hos placerade barn jämfört med barn som inte är placerade. Svensk och utländsk forskning visar att placerade barn ofta underpresterar i skolan trots normal begåvning. Enligt studierna finns det ett starkt samband mellan låga betyg i årskurs 9 och senare självmordsförsök och kriminalitet i tonåren och vuxen ålder.¹ Att samverka kring elevernas skolgång kan bidra till att placerade barn får en mer framgångsrik skolgång. På så sätt kan samverkan kring skolgången bidra till att placerade barn får bättre förutsättningar att lyckas i sitt framtida liv.

Det föreslagna samverkansavtalet innebär att parterna förbinder sig att arbeta utifrån en samverkansstruktur. För Värmdö kommun innebär detta att kommunen utser samordnande funktioner på kultur- och utbildningssektorn och omsorgs- och välfärdssektorn, samordnande funktioner för vägledning respektive elevhälsa samt förbinder sig att följa rutiner och gemensamma dokument. Rutinen tydliggör det ansvar som socialnämnden, utbildningsnämnden och SiS har att samordna och ta fram underlag inför och under placering samt inför avslut.

Samarbetsavtalet avser det ansvar som socialtjänsten och skolan är skyldiga att samverka kring när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa enligt 5 kap. 1 § a socialtjänstlagen och 29 kap. 13 § skollagen. Det föreslagna avtalet mellan SiS och Värmdö kommun syftar till att socialnämnden, utbildningsnämnden och SiS samverkar för att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn. Samverkansavtalet avser enbart den samverkan som sker i samband med placeringar vid SiS. Värmdö kommun har ca fyra till fem placeringar per år vid SiS. Överenskommelsen gäller inte familjehemsplaceringar och HVB-placeringar. Åtagandet är därmed begränsat i omfattning. Även om samverkansavtalet enbart avser SiS-placering finns en ambition från förvaltningen att tillämpa arbetsmodellen även för familjehemsplaceringar och HVB-placeringar på sikt.

Bedömning

Samverkansavtalet och dess rutiner har utvecklats mot bakgrund av forskning inom området. Forskning om placerade barns utbildning visar att en lyckad skolgång är en nyckelfaktor för att undvika framtida psykosociala problem. Socialtjänsten och skolan har ett ansvar att samverka när det gäller barn som far illa eller riskerar att fara illa. Samverkan sker i dag mellan skola och socialtjänst. Dock saknas rutiner. Avtalet skulle därför tydliggöra arbetssättet för samverkan genom gemensamma rutiner, dokument och en uttalad ansvarsfördelning. Rutinen säkerställer att planering av barnets skolgång sker direkt. Genom detta arbetssätt skapas goda förutsättningar för att eleven får en sammanhållen skolgång. En obruten skolgång bedöms gynna elevens skolförankring, elevidentitet och kunskapsutveckling. För målgruppen skulle samverkan mellan kommunen och SiS kunna säkerställa en bra skolgång och på så sätt skapa goda förutsättningar för dem att lyckas senare i livet. Mot bakgrund av detta föreslås samverkansavtalet mellan Statens institutionsstyrelse och Värmdö kommun antas.

---

¹ Socialstyrelsen och Skolverket (2013): Placerade barns skolgång och hälsa – ett gemensamt ansvar

Ekonomiska konsekvenser

Arbetsättet medför inga direkta kostnader. På sikt kan kostnader för sociala insatser för målgruppen minska då förutsättningar för dem att lyckas senare i livet förbättras.

Konsekvenser för miljön

Förslag till beslut medför inga konsekvenser till beslut.

Konsekvenser för medborgarna

Se konsekvenser för barn.

Konsekvenser för barn

En obruten skolgång bedöms gynna elevens skolförankring, elevidentitet och kunskapsutveckling. För målgruppen skulle samverkan mellan kommunen och SiS kunna säkerställa en bra skolgång och på så sätt skapa goda förutsättningar för dem att lyckas senare i livet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli- och utredningsavdelningen i samråd med kultur- och utbildningssektorn och omsorgs- och välfärdssektorn.

Handlingar i ärendet

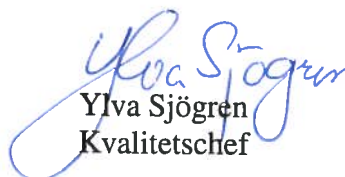
Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Tjänsteskrivelse (föreliggande)	Bilaggs
2	Samverkansavtal – Statens institutionsstyrelse (SiS) och Värmdö kommun	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kommunstyrelsen

Maria Larsson Ajne
Sektorschef
Omsorgs- och välfärdssektorn

Ylva Sjögren
Kvalitetschef

Samverkansavtal - Statens institutionsstyrelse (SiS) och Värmdö kommun

Detta samverkansavtal syftar till att etablera och utveckla den samverkan som blir nödvändig då socialnämnden i en kommun ansöker om vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), socialtjänstlagen (2001: 453) (SoL) eller vid verkställighet av dom enligt lagen (1998: 603) om slutna ungdomsvård (LSU). Skolverket skriver kring samverkansskyldigheten kring placerade barns skolgång:

Myndigheternas skyldighet att samverka

All[a] (vår kurs.) skolor är skyldiga att samverka enligt 29 kap. 13 § skollagen. Skyldigheten gäller både huvudmannen för skolverksamheten och den som är anställd i verksamheten.

Myndigheter har en allmän skyldighet att samverka enligt 6 § förvaltningslagen. Varje myndighet ska lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten.

Socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården är skyldiga att samverka kring barn som far illa eller riskerar att fara illa enligt 5 kap. 1 § a SoL, 29 kap. 13 § skollagen, 2 § hälso- och sjukvårdslagen och 6 kap. 5 § polisslagen. Socialnämnden ansvarar i första hand för att samverkan kommer till stånd.

Enligt samverkanslagstiftningen kring barn som far illa, ska myndigheterna även samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Det kan exempelvis handla om fritids- och kultursektorn, ideella organisationer samt andra offentliga och privata företrädare för olika samhällsintressen.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/miljo-och-halsa/samverkan-kring-barn-som-far-illa/samverkan-1.205245>, hämtat 2013-11-02

Bakgrund

Barn och ungdomar som vårdas enligt LVU, SoL, eller som får sin dom enligt LSU verkställd hos SiS, har som huvudregel sin utbildning på ungdomshemmet. Ett utvecklingsområde i arbetet med barn i samhällsvård är att i högre grad involvera den ordinarie skolan i utformningen av elevens utbildning. Samverkansavtalet bygger därför på erfarenheten att hemskolan sällan blir involverad i samverkan kring utbildningen för eleven då placering sker. Syftet med en utveckling på området är att åstadkomma en obruten skolgång hos eleven vilken kan öka elevens skolförankring.

Statens institutionsstyrelse

I arbetet med placerade barns skolgång poängteras ofta skolan som framgångsfaktor. Företrädare för forskningsvärlden framhåller ofta att frånvaron av skolmisslyckande utgör en skyddsfaktor.¹ En obruten skolgång gynnar därmed elevens skolförankring, elevidentitet och kunskapsutveckling. Skoluppdraget under samhällsvården kan i så fall bidra till att stärka den kanske främsta skyddsfaktorn för en fungerande livsföring och samtidigt reducera riskfaktorn för det omvända.

Samverkan på detta område kan därför ses som en angelägen och prioriterad uppgift som på en och samma gång kan vara en avgörande faktor för placerade barn och ungdomars skolframgång.

Samverkan

Genom samverkan mellan hemkommunen och SiS ungdomshem uttrycks ambitionen att skapa samsyn, förutsättningar och rutiner som kan bidra till en obruten skolgång, dvs. en utbildning som förblir sammanhållen trots att eleven blir placerad på institution. Det yttersta syftet med den obrutna skolgången är en förankring i skolan som stärker ungdomens skolidentitet och som bidrar till elevens kunskapsutveckling.

Avtalet definierar ett arbetssätt för samverkan i form av beskrivna rutiner, ansvar och gemensamma dokument. Socialtjänsten ges ett huvudansvar i fråga om att involvera hemskolan och/eller utbildningsförvaltningen.² I fråga om de rutiner som gäller före inskrivning så är dessa framtagna utifrån Socialstyrelsens och Skolverkets vägledning "Placerade barns skolgång och hälsa – ett gemensamt ansvar" samt genom dialoger med såväl företrädare för Skolverket och Socialstyrelsen som företrädare i de större placeringskommunerna.

Överenskommelser i samverkan

Under denna rubrik definieras de delar som utgör samverkansmodellen. Genom avtalets undertecknande förbinder sig parterna att arbeta utifrån delarna i modellen.

För att möjliggöra samverkan utser undertecknarna, av samverkansavtalet eller den undertecknaren utser – samordnande funktioner på social- respektive utbildningsförvaltning samt på SiS ungdomshem. Kommunernas

---

¹ Se t.ex. Tideman E, Vinnerljung B, Hintze K & Isaksson A A (2011) Improving foster children's school achievements: Promising results from a Swedish intensive study. *Adoption & Fostering*, 35, 44-56.

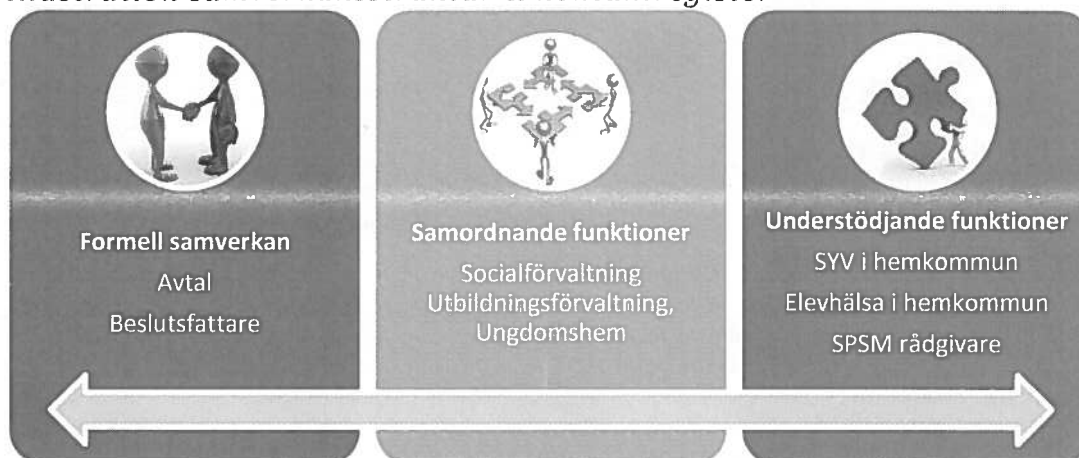
² Se också *Socialstyrelsen*, "Stärkt skydd för placerade barn och unga", <http://www.socialstyrelsen.se/nyheter/2013januari/starktstodochskyddforplaceradebarnochunga>

utbildningsförvaltningar ombeds också utse samordnande funktioner för vägledning respektive elevhälsa, vilka utgör understödjande parter i samverkan. Samordnare för SYV och elevhälsa är framförallt en framgångsfaktor i fråga om att förvaltningen i hemkommunen ges en möjlighet att arbeta mot perspektivet efter utskrivning, dvs. då eleven återvänder till hemkommunen.

Avtalstecknare, kontaktfunktioner och understödjande parter kommer i modellen att sammanställas i ett kontaktregister. Kontaktregistret kommer att administreras av SiS Verksamhetskontor som kommer att etablera rutiner för att uppdatera registret.

För specialpedagogiska frågor som rör elevers utbildning kan skolan involvera rådgivare på SPSM. Dessa kommer att ha en aktivt närvarande roll i arbetet med placerade barns skolgång. SPSM har i modellen utsett regionala samordnare som kommer att handlägga förfrågan om stöd från kommuner eller ungdomshem. SPSM definieras också som en understödjande part i modellen.

Illustration samverkansstruktur & kontaktregister

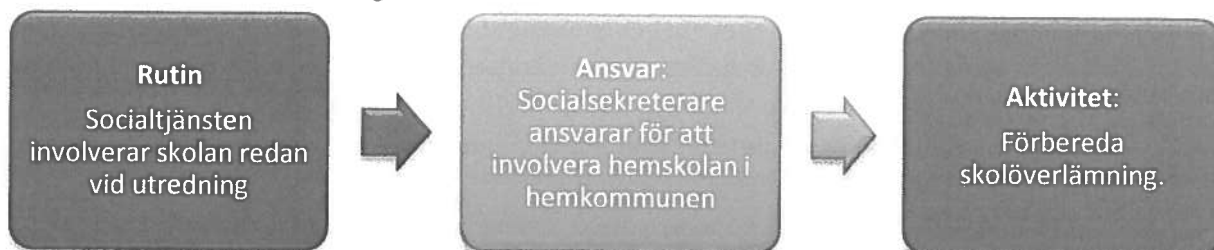

Rutiner i modellen

En ambition i utformandet av rutiner och ansvar har varit att i så hög grad som möjligt bygga dessa på ordinarie ansvar och funktioner. Modellen kan därför sägas understryka, förtydliga det ansvar som åligger respektive part genom socialtjänstlagen, skollagen och förvaltningslagen. I rutiner och ansvar ges placerande socialsekreterare samt rektor för elevens hemskola i hemkommunen ett särskilt tydligt ansvar. Rutinerna tillämpas helt eller delvis beroende på placeringstid eller andra omständigheter kring placeringen. Vid ett omedelbart omhändertagande eller korta akutplaceringar kan det självklart vara svårt att tillämpa modellens alla beståndsdelar.

Nedan följer en beskrivning av de rutiner som tillsammans med dokument utgör arbetssätt i modellen:

Rutin 1 - Före inskrivning

Rutin 2 - Före inskrivning

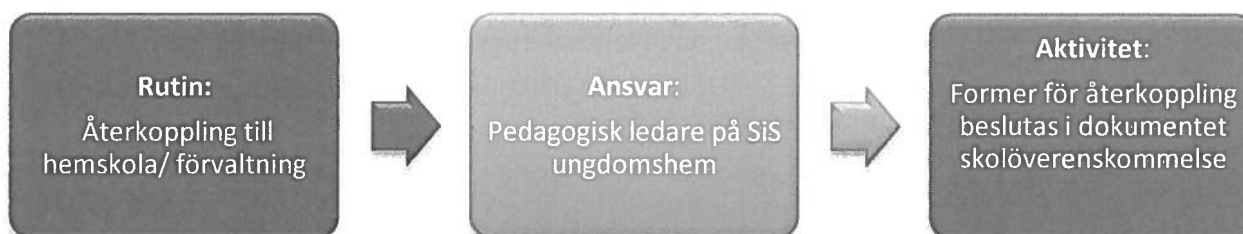
Rutin 3 - Vid ansökan om plats hos SiS

Rutin 4 – Vid inskrivning till SiS

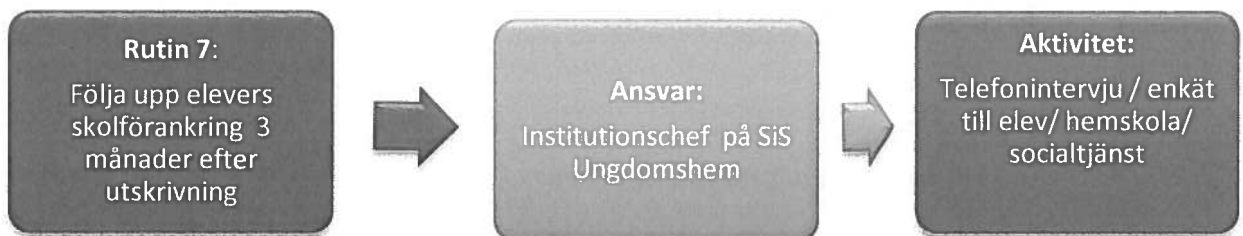
Rutin 5 – Under placeringstiden

Rutin 6 – Inför utskrivning

Rutin 7 – 3 månader efter utskrivning

Gemensamma dokument

För arbetet med modellen har det framtagits dokument för arbetet med placerade barn och ungdomar. Dessa utgörs av:

- 1) Övergångshandling – Detta är ett dokument som används av ungdomshemmet för att efterfråga, sammanställa och överlämna information och dokumentation om eleven i och efter dialog med hemskola och/eller utbildningsförvaltning. Dokumentet utgör i den meningen en checklista för att kvalitetssäkra den pedagogiska dialogen kring eleven.
- 2) Skolöverenskommelse vid inskrivning – En skriftlig överenskommelse om den utbildning eleven ska ha under tiden vid ungdomshemmet. Överenskommelsen upprättas mellan ungdomshemmet och hemskolan. Om det inte finns en given hemskola lyfts frågan till förvaltningsnivån genom samordnarfunktionen på utbildningsförvaltningen.
- 3) Överenskommelse om skolplanering vid utskrivning – En skriftlig överenskommelse där ungdomshemmet kan bistå hemskolan i utformningen av utbildningen efter utskrivning.

Avtalet

Samverkansavtalet gäller tillsvidare. Uppsägning av avtalet görs med tre månaders uppsägningstid.

Parterna är överens om att samverka utifrån den ovan angivna modellen.

För SiS Ungdomsvård norr

Ort, datum

Robert Stenbom, verksamhetsdirektör

För Värmdö kommun

Ort, datum

Maria Larsson Ajne
Chef omsorgs- och välfärdssektorn

Pia Andersén
Chef kultur- och utbildningssektorn